Ára egy és fél dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam | Szubotica, SZERDA 1923. julius 18. | 191. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-ulica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-ulica 1 (Lolbach-palota)

A romantika halála

Nem tagadhatja senkisem, hogy a romantika korának reneszanszát éljük a politikában.

Minden országnak van romantikus legendája s vannak romantikus hősei. Szabadcsapatokat szerveznek, titkos gyülésekre járnak fekete éjszakában, szent és halálos esküvésekkel tesznek hitet homályos célok mellé, fölkeléseket szitanak, hazát mentenek, fölszabaditják az elnyomottakat, hitet szőnek akaratuk drótköteléből, forradalmakról álmodoznak, királyt hivnak a respublikák élére s köztársaságról álmodnak a királyságokban.

Mindenben van valami misztikum, valami rejtelmes, valami, ami homályos és tömjénes, mint a gót templomok szentélye. A *titokzatosság presztizse* a legnagyobb esélyük. Már nem is beszélnek, de prédikálnak, nem találgatnak, de jövendölnek s mert dadognak, Pithiáknak hiszik magukat. A várakozás feszültségébe merevitik környezetüket. Mindenkinek van panasza, sérelme, meg nem hallgatott kivánsága, — az elégedetlenség kisüstjén ők főzik a bóditószert a tömegek számára. Politikájuk: a meg nem szövegezett igéret, amelyikbe mindenki beleolvashatja azt, amit benne megtalálni szeretne. Kardjukat nem huzzák ki hüvelyükből, hogy ne lehessen látni, kinek vére rozsdásodik rajta s kire készülnek lecsapni vele. Utjukat nem jelölik ki sem a meggyőződések cölöpjeivel, sem az uttörők lábnyomával, sem a martirok vérehullásával. Az igazságuk: igéret, hogy amit ők adnak, az aranykor boldogsága lesz, fehérebb lesz a kenyér, gondtalanabb a munka s köznapok fazékjaiba is megigérik a vasárnapi tyukot. E romantikus kor kalandor lovagjai ők.

Az értelem, a felelősségérzet, a lelkiismeret hiába vivta eddig háboruját ez uj héroszok ellen. Az emberi léleknek ahhoz a megnyilatkozásaihoz férkőztek ők közel, amelyekből a csillagokba bámuló hit született meg. Bennük csak hinni lehet, de őket elemezni nem szabad. Mint a hit ágazatait. *Hinni* kell, hogy ők a jobb jövendő, az igéret beteljesülése, a boldogság ajándékozói, de gondolkodni nem szabad.

Gondolkodni nem szabad. Mert a dogmák vizsgálatát jobban tiltják ők, mint az Egyház. Mert a vizsgálat kideritené, hogy vannak megegyezések, szerződések, paktumok, amelyekkel a mai hatalom uraival egyeznek meg s azokat vetik oda a megegyezés árául, akik előtt a beteljesedő igéret bíborpalástjában mutatkoztak meg.

S mit szólnak most a házi próféták, a harcokban fölényesen mosolygók, a tempirozott érvűek, a kalandokra csábitók. A próféták akik nem sáskával táplálkoztak, de ugráltak, mint a sáska, akik nem pusztába kiáltottak, de akikből egy pusztaság kiáltott ki, akik nem magukra öltöttek szörcsuhát, de fegyencruhát készitettek azoknak, akik rájuk hallgatnak? Hol vannak most az uj orientációt követelők, az uj programon rágódók, a meddőséget prédikálók, a kemény helytállások fölényes ócsárlói? Nem szólal meg némaságba szégyenült lelkiismeretük? Nem nehezedik rájuk annak a felelőtlenségnek irtózatos sulya, amivel, mint részeg hazardőrök most élő és eljövendő százezrek jólétét, nyugalmát, életét tették föl világnézletük kocsma asztalára?! Miért hallgatnak most, a mikor lecsapódott a köd, föltárult a titok, szétszakadtak a legenda szálai, láthatóvá váltak a mühely titkok, megszünt a varázs, meghalt a romantika, kiderült, hogy *el akarják csapatni azokat a tisztviselőket, akik nem ellenségei a magyarságnak.*

Meg vagyon irva, hogy születik az ember haj, fog és illuzió nélkül s meghal az ember haj, fog és illuzió nélkül.

A zagrebi jegyzőkönyv közlése megerősitette a kormány helyzetét

A parlament ülése — A tisztviselőtörvény tárgyalása
A muzulmánok összel döntenek a passzivitás kérdésében

A zagrebi jegyzőkönyv nyilvánosságra hozatala — mint Beogradból jelentik — *élénken foglalkoztatja a sajtót és a politikai köröket.* Általában az a vélemény, hogy Radics ez alkalommal is rossz taktikusnak bizonyult és a megegyezés publikálásával nem érte el a kivánt célt: *a radikális párt diszkreditálását.* Ellenkezőleg *a kormány helyzetét a jegyzőkönyv nyilvánosságra hozatala csak megerősitette,* mert a jegyzőkönyv közlésével megdöltek az ellenzék, különösképen pedig a demokraták által hangoztatott vádak és beigazolódott, hogy a kormány, illetőleg a radikális párt *a centralista álláspontjának feladása nélkül tett koncessziókat Radicséknak.* Egyébként a radikálisok szerint a jegyzőkönyvben lefektetett kötelezettségek teljesitésére a kormány részéről azért nem került sor, mert *Radics elhamarkodott demagógiájával lehetetlenné tette a vállalt politikai koncessziók érvényesitését.*

A demokrata sajtó természetesen igyekszik a jegyzőkönyvet kihasználni a radikálisok ellen, de megállapitható, hogy a demokraták erőlködéseinek semmi eredménye nincsen.

A jegyzőkönyv publikálása különben a föderalista blokkhoz tartozó *muzulmán és a klerikális pártban nagy levertséget idézett elő.* Mindkét pártban az a vélemény, hogy Radics *nem választotta meg jól az időpontot* és ismét elhamarkodta a dolgot.

A parlament ülése

A parlament keddi ülésén folytatta a véderőjavaslat részletes vitáját. A törvény negyedik fejezetére került az, amely *az állandó káderekben való szolgálatról intézkedik.* A vitában az ellenzék részéről *Pucelj* kmett-párti, *Lázics* Voja földmüvespárti, *Skulj* klerikális és *Gyorgyevics* Szvetozár demokrata vett részt. Valamennyien élesen birálták a kérdéses szakaszt és *követelték a káderekben való szolgálat idejének megrövidítését.* A parlament azonban *változtatás nélkül szavazta meg a negyedik szakaszt.*

A tisztviselő-törvény

A törvényhozó bizottság kedden a tisztviselő-törvény második szakaszát tárgyalta le, amely a tisztviselők fizetéséről szól.

Mint ismeretes, ebben a kérdésben nagy ellentét merült fel a radikális párton belül, amelyet csak a hétfő éjszakai ülésen sikerült megszüntetni. A kisebbség alávetette megát a többség akaratának és bizonyos koncessziók ellenében a kormányjavaslatot elfogadta. A koncessziók, melyeket a kisebbségnek tettek, a nyugdij ügyére és a háborus évekre vonatkozik. Ezekben a kérdésekben a kormány annyiban engedett, hogy a nyugdijjogosultság idejét *15 évben állapitották meg* és kimondották, hogy a háborus esztendőket *csak a fronton szolgálóknak számitják be kétszeresen.*

A bizottság ülésén a vita nyugodt mederben folyt le. Különösen a demokraták viselkedtek lojálisan, akiknek inditványait a többség elfogadta. Megszavazták többek közt *Gyorgyevics* inditványát, amelyben *a tisztviselők fizetésére vonatkozó szakasznak az albizottsághoz való visszaküldését kérte.*

Csak ősszel kerül sor a kormány rekonstrukciójára

A kormány rekonstrukciójának kérdését a jelek szerint *csak ősszel fogják megoldani,* számitván arra, hogy a nyári szünet alatt a miniszterjelöltek csoportja le fog csappani ugy, hogy a párt minden megrázkódtatás és nehézség nélkül tud majd ebben a rendkivül kényes ügyben dönteni.

A muzulmánok szintén csak ősszel döntenek a passzivitásról

A Spahó-párt szarajevói ülésén elhatározták, hogy a klerikálisok határozatához hasonlóan egyelőre bent maradnak a parlamentben és *csak ősszel döntenek a passzivitás kérdésében.* A szarajevói ülésen résztvett képviselők egyébként valamennyien visszatértek Beogradba.

A muzulmán-párt határozata előrelátható volt, mert már régebb idő óta köztudat az, hogy a klerikális párttal minden tekintetben együtt akar haladni.

Kilátástalan a küzdelem a nemzetiségi középiskolákért

A törvényhozó-bizottság visszautasitotta a Német Párt javaslatait

Beogradból jelentik: A törvényelőkészitő bizottság szekciója kedden folytatta a középiskolai törvényjavaslat tárgyalását. Az ülés folyamán *Teibel* németpárti képviselő ismét több izben megkisérelte, hogy *a nemzetiségi középiskolák számára megfelelő rendelkezéseket biztositson a törvényjavaslatban.* E törekvések azonban, éppugy, mint hétfőn, *teljesen eredménytelenek maradtak.* A bizottság tagjai

felszólalásaikban elismerik a nemzetiségi kisebbségeknek a középiskolákra vonatkozó jogait, amikor azonban szavazásra kerül a sor, leszavazzák a német pártnak erre vonatkozó javaslatait.

A legutóbbi ülésen a demokraták részéről *Setyerov* Szlavkó, a radikálisok részéről pedig *Gyorgyevics* Mita *a kisebbség kivánságainak jogosultságát hangoztatták,* pártjaik mégis *leszavazták Teibel javaslatait.* A kisebbségi inditványokkal szemben *ellenségesen viselkedtek a klerikálisok is,* akiknek a támogatására, a leginkább lehetett számitani, mert nekik is külön kivánságaik vannak az egyházi iskolák kérdésében, amelyek számára az érettségi vizsga jogát követelik.

A javaslatot tárgyaló szekció hangulatából következtetve *nagyon kevés kilátás van arra, hogy a nemzetiségi középiskolák létét ebben a törvényben biztositani lehessen.* A németpárt törekvése emiatt egyelőre arra irányul, hogy *az állami középiskolákra vonatkozó szakaszban biztositsa a nemzetiségek jogait.* Ha ez sem sikerülne, akkor még mindig megmarad a lehetőség arra, hogy *az önkormányzati isko-*

lákban és a magániskolákban be lehessen vezetni a nemzetiségi nyelvü oktatást. Ez azonban sokkal *bizonytalanabb* utja a nemzetiségi iskolák ügyének, mint az állami középiskolai oktatás volna.

A kormány sürgeti a középiskolákról szóló törvényjavaslat megszavazását

és azt valószinüleg még a nyári szünet előtt a parlament plénumával el akarja fogadtatni. Tekintettel a kormánynak és a kormányt ebben a kérdésben feltétlenül támogató demokratáknak a nemzetiségi követelésekkel szemben tanusitott elutasitó magatartására

a németpárti képviselők körében máris nagy izgatottság uralkodik.

Felmerült az az eszme, hogy a parlamenti harc kilátástalanságára való tekintettel parlamenten kivüli demonstrativ akciót inditanak a németpárt parlamenti küzdelmének támogatása érdekében. Arról is szó van, hogy *a németpárt és*

a német kulturszervezetek a magyar párttal együtt inditsanak parlamenten kivüli törvényes társadalmi akciót a nemzetiségi középiskolák létesitésére.

Ez az eszme a legutóbbi napokban merült fel, tekintettel azonban arra, hogy a kormány erősen sürgeti a javaslat megszavazását, ugy, hogy annak elfogadása a parlamentben egykét héten belül várható, nincs sok kilátás arra, hogy a nemzetiségek akcióját ez időre eredményesen meg lehessen szervezni. Értesülésünk szerint a német párt mindamellett meg fogja tenni a kezdeményező lépéseket ilyen akció meginditására.

Kétezer beteget kezeltek

uj év óta az ingyenes orvosi rendelőben

A Harambasicseva-utca sarkán, földszintes nagy épületben van az ingyenes orvosi rendelő. Az épület, amelynek árnyas, tág udvara van, teljesen lefoglalják a rendelők és laboratóriumok. Az ambulancián, amelyet a B. B. B. közegészségügyi osztálya két évvel ezelőtt állitott föl, jelenleg négy osztály müködik: a tuberkulotikusok, a venereások, a szembetegek és a gyermekgyógyászat osztálya. *A legtöbb betege a tuberkulotikus és a venereás osztályoknak van.* Pénteken, amikor a vereneások oltása történik, zsufolva van az épület folyosója betegekkel, akiknek legtöbbje munkás és munkásasszony. A tuberkulotikus osztályon, ahol szintén sok embert kezelnek, minden nap délelőttjén, tizenegytől fél kettőig van rendelés, mert *a betegek rendszerint munkából mennek ambulanciára.* Ebben az időszakban a gyári munka megtört, szomoru figuráit látni a rendelő előszobájában, piszkosan, sápadt arccal, amint várják, hogy rájuk kerüljön a sor. *Sokan az ebédjüket a várófolyosó padján fogyasztják el és a kezelésről mennek vissza a munkába.* A legtöbbjüket a betegsegélyzőpénztár kezelteti az ingyenes rendelőben, amelynek minden osztálya kezel pénztári betegeket. Általában minden osztályon, de különösen a tuberkulotikus betegekén — a melynek vezetője dr. Martinics — *a legpontosabb és a legrendszeresebb kezelés folyik.*

Hiányos a rendelő fölszerelése

Az ingyenes rendelő fölszerelése meglehetősen *primitiv és szegényes.* Az orvosoknak csak a legnélkülözhetetlenebb müszerek állnak rendelkezésükre. *Röntgen-készüléke például nincs a rendelőnek.* A betegeket, amennyiben bajuk pontos megállapitásához finomabb müszerekre van szükség, vagy a kórházba, vagy magánorvosokhoz küldik diagnozitálásra. Az ambulatórium e tekintetben most vár intézkedést a közegészségügyi ügyosztálytól, *amely a német jóvátétel számlájára több Röntgen-készüléket rendelt meg.*

Az ambulatórium tuberkulotikus és gyermekgyógyászati osztályán csak *szegénységi bizonyitvánnyal kezelnek teljesen dijtalanul.* Az ilyen betegek a szükséges *gyógyszereket is ingyen kapják.* Egyéb betegeknek csupán a kezelést nyujtják ingyenesen, a gyógyszereket maguknak kell megvásárolniok. A vereneás és szembetegek osztályán a rendelés *mindenki számára teljesen dijtalan.*

Ez évben 800 venereás, 500 tuberkulotikus, 400 szembeteget és több mint háromszáz csecsemőt gyógyitottak. Összesen tehát *több mint kétezer beteg* fordult meg eddig a Harambasicseva-utcai rendelőkben.

Bomba és revolver

Véres harc az osijeki „Orjuna" és „Hanao" tagjai között

Az osijeki *Orjuna* és *Hanao* között is dühöng a nacionalista egyetértés. Eddig is ritka eset volt, ha a két szervezet tagjai összeakadtak, hogy parázs verekedéssel ne intézték volna el a politikai ellentéteket. Vasárnap éjjel azonban az eddiginél is radikálisabb módon végeztek egymással.

Az alsóvárosi »Mursa«-kávéház előtt találkozott össze a két csapat a késő éjjeli órákban. Mindkét oldalon már emelkedett volt a hangulat és csipős megjegyzések, gyalázó kifejezések voltak az összetüzés bevezetői. A politikai csetepaté mind hevesebb lett, *öklök, botok emelkedtek a levegőbe* és ahol a szó nem győzött — csattanós bizonyitékokkal is szolgáltak az igazság mellett.

A veszekedés zajába hirtelen egy revolver dörrenése szólt bele. Ez még jobban megvaditotta a két tábort — most már *előkerültek a revolverek* és csakhamar lövöldözés zajától lett hangos a csendes éjszaka.

A kávéházból a rendőrségért telefonáltak, de még mielőtt az őrjárat megérkezhetett volna, egy *explodált bomba* hatalmas dörrenése rémitette meg a szomszédos házak lakóit. Időközben megérkezett a rendőri kirendeltség s véget vetett a véres összetüzésnek.

Hogy mennyi sebesültje volt a verekedésnek, nem lehetett megállapitani, mert a verekedők a rendőrök közeledtére elmenekültek. Csupán az orjunások vezetője, *Konyhodzsics* Alija maradt sulyos sebesülten az utcán és a véletlenül arra menő *Husics* muzulmán, akit a felrobbant bomba egy szilánkja talált. Mindkettőt a kórházba szállitották.

A rendőrség szigoru vizsgálatot inditott, de eddig még nem sikerült megállapitani, mely oldalról hajitották el a bombát.

Koronatanács foglalkozott a zagrebi kémkedési üggyel

Letartóztatták a negyedik hadosztály hirszerző osztályának főnökét — Gagliardi tiltakozik a besugás vádja ellen

A *Gagliardi* Manco Zagrebba való hazatérése után kipattant kémkedési affér egyre nagyobb hullámokat vet és a letartóztatottak száma napról-napra növekszik. Mivel a bünügybe számos magasrangu katonai személyiség is bele van keverve, a nyomozás, — amint megállapitható, — két irányban folyik. Az egyik részét a vizsgálatnak, — a melyik *Spahipasics* Szulejmán, álnéven *Siri herceg* és büntársai ellen indult meg, — a zagrebi rendőrség vezeti. Sokkal nagyobb horderejünek látszik azonban a nyomozásnak másik része, amelyet *a katonai hatóságok* folytatnak, *a beogradi vezérkar és a hadügyminisztérium kiküldötteinek vezetése mellett.* A katonai nyomozás rendkivül sok terhelő adatot eredményezett *több magasrangu katonai személyiség és számos előkelő zagrebi polgár ellen,* aminek alapján *a zagrebi negyedik hadosztály hirszerző irodájának főnökét, több volt osztrák-magyar hadseregbeli tisztet és néhány zagrebi kereskedőt letartóztattak.* A bünügy részleteit és a nyomozás adatait, valamint a kompromittált és letartóztatott személyek nevét ugy a rendőrség, mint a katonai nyomozó hatóság szigoruan titokban tartja.

A nyomozás alatt levő bünügy nagy fontosságát bizonyitja az is, hogy *a királyi palotában Sándor király elnöklete mellett megtartott vasárnapi minisztertanács részletesen foglalkozott a zagrebi kémkedési afférrel.* E tanácskozás részleteiről semmit sem közöltek a nyilvánossággal.

Kémek leplezték le a kémkedést

Beogradi jelentés szerint a kormány már régebben tudott arról, hogy Zagrebban egy nagyobb kémszervezet müködik, azonban nem lépett fel azonnal annak szervezői ellen, hanem bevárta a döntő bizonyitékok beszerzését, ami *a kormány bécsi ellenkémkedési szervezete révén sikerült is.*

A zagrebi kémszervezetnek sikerült a vezérkar teljes titkos mozgósitási tervezetét megszerezni, amit a szervezet Bécsbe továbbitott. A kormány bécsi szervezete megszerezte és elküldte a beogradi vezérkarnak. Ily módon sikerült az egész szervezetet leleplezni és megtudni, hogy hol van a kémkedés középpontja és csak ezután rendelték el a nyomozást, házkutatásokat és letartóztatásokat.

Kicsoda Gagliardi?

Az amnesztia alapján Zagrebba visszatért Gagliardi személyével a kémkedési affér leleplezésével kapcsolatban sokat foglalkoznak a horvát fővárosban és felujitják Gagliardinak a háboru alatt és háboru előtt tanusitott viselkedését is. A *Novosti* legutóbbi száma közli a délszláv légió tartalékos tisztjének, dr. *Kurtagics* Residnek levelét, a melyben Kurtagics ismerteti Gagliardi portréját abból az időből, amikor az egykori bosznia-hercegovinai I. gyalogezrednél Budapesten együtt szolgáltak. Kurtagics szerint Gagliardi feltünő módon tüntetett a szerbek elleni gyülöletével. Őt, — Kurtagicsot, — a frontról sebesülten való visszatérése után Gagliardi denunciálta, aminek alapján a hadbiróság tiszti rangjától megfosztotta és mint őrmesternek kellett a harctérre visszatérnie. Ez azonban nem az egyetlen feljelentése Gagliardinak, amit volt tiszttársai ellen elkövetett és ennek bizonyitására Kurtagics több tanura hivatkozik. A zagrebi egyetem akadémiai szenátusa az akadémiai ifjuság kérelmére *Gagliardit megfosztotta a doktori cimétől.*

»Most pedig, — fejezi be cikkét Kurtagics, — öt esztendő után ez a személy visszatér közénk, szabadon mozog, sőt állitólag különleges szerepe lesz egy kezdődő pörben. Ha igaz volna, hogy ez a semmirekellő egy Nastics szerepét fogja játszani, ugy komolyan kételkedni kellene abban, hogy ilyen országban becsületes emberek és őszinte délszlávok egyáltalán megmaradhatnak-e.«

Gagliardi nyilatkozik.

A *Politika* legutóbbi számában *Gagliardi* Manko kijelenti, hogy a sajtó egy részének ama hirei, hogy a radikális kormány az ő személyével kapcsolatban egy monstre-pört készit elő, teljesen légből kapottak. Ezeket a hireket szerinte elsősorban Radics István és hivei terjesztik, teljesen átlátszó célzattal. Foglalkozik ezután a horvát komité külföldi müködésével és kijelenti, hogy ez a bizottság Radics tudtával és kivánságára alakult. Nem felel meg a valóságnak, — mondja Gagliardi, — hogy ő pénzt kapott Olaszországtól, amint ezt Radics és hivei hiresztelik. Végül annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy Radics éppoly gyorsan be fogja fejezni pályafutását, amilyen gyorsan pályájának tetőpontjáig eljutott.

Aratás után

A jó termés folytán a kormány leszállitja a gabona kiviteli vámját

Az aratás harmadik hetében az egész Vajdaság területének termés-eredményéről áttekinthető és megbizható jelentések érkeznek. A jelentésekből megállapitható, hogy az ez évi termés lényegesen a közepes átlagon felül sikerült, különösen a Bácskában, ahol a buzát holdanként átlag 12—13 métermázsára becsülik. Az uradalmi birtokokon a termés sok helyütt felülmulja a 14—15 métermázsát is, mig a kisebb birtokosok földjén 10—11 métermázsa a termés. A Bánságban, ahol az érés ideje alatt némi zavaró körülmények merültek fel, az átlagos termés 8—9 métermázsát tesz ki.

Különösen jó az idei buza minősége; a termés egészséges, a szemek teltek, a *minőségi suly* a multévi 77—78 kg.-al szemben *80 kg.-os,* ami az első csépelésekből kikerült árunál megállapitható. A cséplés már mindenütt megkezdődött, azonban uj áru a gazdák nagy elfoglaltsága miatt alig került piacra. A termelők, a nagy termésre való tekintettel elsősorban inkább a régi buzát igyekeznek elhelyezni, amelyből még igen nagy készletek vannak a gazdák raktáraiban. Az óbuza ára ennek folytán egyre esik. Szombaton 1620 koronáért adtak tavalyi buzát, hétfőn már 1580 koronáért kinálták, azonban vevő nem akadt, mert a malmok és exportőrök még tekintélyesebb áresésre számitanak. Az uj buzában egyelőre csak elvétve van üzlet 1450—1480 koronás áron. A vásárlás az uj árunál is tartózkodó, mert az Amerikából és egész Európából érkező kedvező termésjelentések az egész világpiacon le fogják nyomni a gabona árát. Arra számitanak, hogy a cséplés befejezése és a gabonaszállitások megkezdése után a buza ára 1300—1350 koronáig fog visszamenni. A 0-ás liszt ára 2620—2640 koronára csökkent.

A rozstermés is igen jó volt; az idei rozs minősége 73—74 kg.-os. Ára 1200—1250 korona. Az árpa és zab szintén jó. A *tengeri* a kielégitő esőzés után nagyon szépen fejlődik, ugy, hogy a gazdák kukoricában *rekordtermésre* számitanak.

A kedvező termés-eredmények folytán a kormány elhatározta, hogy

a gabona és őrlemények kiviteli vámját leszállitja. A vámleszállitás már néhány napon belül meg fog történni.

A kivitel megkönnyitése tárgyában egyébként szombaton Beogradban az exportőrök az érdekelt minisztériumok és a beogradi kereskedelmi kamara képviselői konferenciát tartottak. Elsősorban a szállitások megkönnyitésének módozatairól tárgyaltak, szóvá tették továbbá azt is, hogy a Narodna Banka *kiviteli hiteleit* ne csak a főszezonra korlátozzák, hanem állandóvá tegyék az egész esztendőre.

A beogradi konferencia miatt, — annak közérdekü tárgya ellenére, — a vajdasági érdekeltek körében nagy elégedetlenség nyilvánul meg, mert *a vajdasági érdekeltségeket nem hivták meg a tanácskozásra,* annak ellenére, hogy az ország gabonakivitelének legnagyobb része a Vajdaságból kerül ki. Hir szerint emiatt a vajdasági malmok és gabonakereskedők e tárgyban külön értekezletet fognak tartani, amelynek során a vajdasági gazdasági és kereskedelmi körök kivánságait megállapitják és azt külön memorandumban a kormány elé terjesztik.

Négy pap belefult a Drávába

Halálos csónak-ut

Dolnja-Lendaváról jelenti tudósitónk: Megdöbbentő szerencsétlenség történt a szlovéniai Muti-Brezina község közelében a Dráván.

Négy pap: *Volčič* muti-brezinai, *Barna* szvetorigyicai plébános, *Ribič* és *Deržnih* káplánok a Dráva tulsó partján voltak vendégségben egyik ujmisés paptársuk fölszentelésén. Ejjel csónakon akartak visszatérni Muti-Brezinára. A csónak a Drava sodrába került, a bentülők kifordultak belőle s beleestek a mély vizbe. A közelben lakó révész hallotta a szerencsétlen emberek segélykiáltásait, a sötét éjszakában azonban nem is gondolhatott a mentésre. A *négy pap a vizbe fulladt.* Holttestüket még nem találták meg. A szerencsétlen papok iránt általános a részvét.

Internálás helyett rendőri felügyelet

A biróság bárkit eltilthat a politizálástól Magyarországon

Budapestről jelentik: Olyan helyről, ahol jól ismerik az igazságügyminiszter készülő büntetőjogi reformjának intencióit, közlik a novelláris intézkedések amaz egyik legérdekesebb részletének alapelveit, amely arra vonatkozik, hogy miképp válhatik önmagától fölöslegessé az internálás közigazgatási randszerének fentartása.

E szerint a büntetőjogi reformjavaslat olyan novelláris szakaszt is tartalmaz, amelynek alapján bizonyos egyénekre bizonyos feltételek alapján birói végzéssel ki lehessen mondani a határozott időre szóló rendőri felügyelet alá való helyezést. Ezeket a végzéseket magasabb birói tanács hozná, amely három kuriai biróból áll. Ez a birói tanács *a szükséghez képest* meghallgathatná magát a rendőri felügyelet alá helyezendő egyént is. A rendőri felügyelet alá helyezés abból állana, hogy az illetőnek magatartása állandó rendőri megfigyelés alatt volna. A rendőrségen való jelentkezési kötelezettséget azonban nem óhajtja ez a novelláris intézkedés kimondani. Akire ez a magasabb birói tanács a rendőri felügyelet alá való helyezést kimondja, annak *sem politikai gyülésen, sem politikai tárgyu megbeszéléseken résztvennie nem szabad.* E tilalom megszegése esetére külön szakasz máris *három évig terjedhető börtönbüntetést szabna ki.*

Lényegében ezek az alapelvek voltak irányadók a rendőri felügyelet alá való helyezésnek birói végzés alapján való kodifikálására. Mihelyt ez a szakasz, a melynek részletei természetesen a minisztertanácsi, valamint a nemzetgyülési bizottsági és plenáris tárgyalásokon még módosulás alá eshetnek, törvényerőre emelkedik; revizió alá *lehet* venni a Zalaegerszegen internáltak listáját és meg lehet szüntetni az internáltak egész sorozatára vagy minden továbbiak nélkül az internálást, vagy ott, ahol annak szüksége mutatkozik, a kuriai birákból álló hármas birói tanács kimondhatja az illetőkre a rendőri felügyelet alá való helyezést. Maga a zalaegerszegi táborban való internálás ezek után minden esetre fölöslegessé válik. Akik tehát ott internálva vannak, mind visszatérhetnek majd polgári foglalkozásukhoz s legfőlebb a rendőri ellenőrzés rendszabálya marad fenn ellenük.

Háromszáz millióval megvesztegették a magyar nemzetgyülést Ulain képviselő szerint

A Hitelbank részvényeket osztott szét a képviselők között

Budapestől jelentik: A nemzetgyülés tagjai csak kedden szereztek tudomást arról, hogy *Ulain* Ferenc képviselő vasárnap ceglédi kortes beszédében azzal vádolta meg a magyar nemzetgyülés tagjait, hogy *megvesztegettették magukat egy budapeti nagybanktól.* Ulain ugyanis kijelentette a ceglédi választók előtt, — akiket arra igyekezett megnyerni, hogy *Lendvai* Istvánra, az ébredők ismert publicistájára szavazzanak a napokban bekövetkező választáson — kijelentette, hogy a *Magyar Általános Hitelbank háromszáz millió korona értékü Interrexim és M. F. T. R. részvényt osztott szét a nemzetgyülés tagjai között.*

A nemzetgyülés folyosóin kedden élénken és nagy felháborodással tárgyalták az esetet. *Pakots* József napirend előtti felszólalásra kért ez ügyben engedélyt, mert szerinte Ulain vádja mélyen sérti a nemzetgyülés tekintélyét és ezért a legszigorubb vizsgálatot kell meginditani ebban az ügyben. Azt kivánja, hogy amennyiben Ulain a legrövidebb időn belül nem nevezi meg pontosan, hogy kik kaptak a részvényekből, ugy az elnökség tegyen lépéseket a birói megtorlás iránt. *Szcitovszky* házelnök a sürgősségi szabályok alapján *Ulain vádaskodásának tárgyalására nem adta meg az engedélyt,* az ügy azonban ennek ellenére a legrövidebb időn belül a parlament elé fog kerülni.

A nemzetgyülés keddi ülésén egyébként folytatták az indemnités tárgyalását. Az első szónok *Györki* Imre szociáldemokrata volt, aki elitélő hangon beszélt a mai magyar kormányzati rendszerről

Leleplezik a vasuti rendőrség visszaéléseit

Jogtalan házkutatásokkal és letartóztatásokkal vádolják a vasuti rendőrséget — Visszaélések a vizumdijjal

A suboticai vasuti rendőrség ellen napok óta folyó vizsgálatról — amelyet *Mátics* belügyminisztériumi kiküldött vezet — illetékes helyen mindezideig megtagadtak minden felvilágositást, most azonban nyilvánosságra kerültek legfőbb részleteiben a vizsgálat eredményei. A belügyminisztériumi inspektor kiküldetését az a körülmény idézte elő, hogy

a suboticai vámhivatal és vasuti rendőrség a belügyminisztériumhoz intézett tömeges feljelentésekben leplezte le egymást.

Ehhez járult, hogy a suboticai városi rendőrség is magáévá tette a vámhivatal vádjait a vasuti rendőrség ellen és *Karakasevics* Gábor főkapitány *a vasuti rendőrség komoly szabálytalanságairól szerzett értesüléseit hozta beadványaiban a belügyminisztérium tudomására.*

A belügyminiszteri inspektor pénteken kezdte meg a vasuti rendőrségen a vizsgálatot, amelyet a vámhivatalban folytatott. A két hivatal vezetői különböző szabálytalanságokkal vádolták egymást, a vizsgálat vezetőjének első benyomása azonban az volt, hogy a vámhivatal és a vasuti rendőrségnek egymás ellen tett feljelentései inkább személyi ellentétekre vezethetők vissza. A vizsgálatok eredményeit mindamellett *Mátics* inspektor nem hozta nyilvánosságra, mert előbb le akarta folytatni a vizsgálatot a városi rendőrség részéről tett feljelentés ügyében is.

A városi rendőrség feljelentései a vasuti rendőrség ellen ugyanis sokkal alaposabbaknak bizonyultak, azonkivül konkrét adatokat tartalmaztak. Mátics inspektor a városi rendőrségen kedden reggel kezdte meg a vizsgálatot a feljelentésekre vonatkozóan. A vizsgálat folyamán az inspektor kihallgatta *Karakasevics* Gábor rendőrfőkapitányt, *Miladinovics* Szlobodán helyettes-főkapitányt, *Tikviczki* István iparhatósági rendőrkapitányt, továbbá *Zsivánovics, Bacsevics* és *Csupurdia* rendőrkapitányokat. A kihallgatások egész napon át tartottak és időközben nagy mennyiségü aktát vizsgált át Mátics inspektor, amelyek részben a feljelentéssel vannak összefüggésben.

Jogtalan házkutatások és letartóztatások.

A feljelentés szerint, a vasuti rendőrség ügyvezetése a legszabálytalanabb módon történik. A komiszáriátus, amelynek élén *Bajanovics* komiszár áll, sok esetben jogtalanul oly ügyeket intézett el, amelyek a városi rendőrség hatáskörébe tartoznak.

A rendőrfőkapitányságnak, még régebben tudomására jutott, hogy *a vasuti rendőrség önhatalmulag házkutatásokat és letartóztatásokat eszközöl,* amihez a törvény értelmében nincs joga, mert ez a városi rendőrség hatáskörébe tartozik. A vasuti rendőrség egyéni akciója folytán sok suboticai, de még több külföldi állampolgár került — ártatlanul — kellemetlen helyzetbe. Amint a városi rendőrség utólagos nyomozása során kiderült, *sok esetben semmi ok sem forgott fenn sem a házkutatások megtartására, sem a letartóztatásokra.* A feljelentés szerint, az ártatlanul meghurcolt emberek mindaddig *nem mertek panaszt tenni,* amig a rendőrfőkapitányság erre fel nem hivta őket, mert *féltek a vasuti rendőrség bosszujától.*

Mikor kell vizumdijat fizetni?

A külföldről érkezett utasoknak, amikor az utlevélben feltüntetett tartózkodási határidejük lejárt, minden meghosszabbitás alkalmával *kilencven dinár vizumdijat* kell fizetni a vasuti rendőrségen.

A vizsgálat folyamán értesült arról Mátics inspektor, hogy több esetben *a vasuti rendőrség akkor is fizettetett vizumdijat, amikor az utasok még a tartózkodási idő lejárta előtt elutaztak.* Ezekben az esetekben a vasuti rendőrség *jogtalanul szedte* az illetéket. A vasuti rendőrségen történt vizsgálat során azonban *a vizumdijak lajstromában egyetlen ilyen tétel nem volt bevételezve,* ugy hogy ha ez a vád valónak bizonyul, akkor a vasuti rendőrség a legsulyosabb visszaéléseket követte el.

Ennek megállapitása végett a városi rendőrség felhivást bocsátott ki, hogy ha még tartózkodik Suboticán olyan utas, akivel bármilyen régen is *jogtalanul fizettettek vizumdijat, jelentkezzék szerdán reggel kilenc órakor a rendőrfőkapitányságon Mátics inspektornál.*

»Jobb volna erről nem irni«

Mátics inspektor kedden délelőtt nyolc órakor hagyta abba a vizsgálatot a suboticai rendőrségen. A *Bácsmegyei Napló* munkatársának alkalma volt beszélgetni az inspektorral, akitől a vizsgálat eredményére vonatkozólag érdeklődött.

Az inspektor munkatársunknak kijelentette, hogy még nem fejezte be a vizsgálatot és addig a vizsgálat eredményét sem közölheti.

— Annyit azonban máris mondhatok — jelentette ki Mátics inspektor — hogy *legjobb volna erről egy sort sem irni.*

Amikor a vizumügyre vonatkozólag érdeklődtünk, kijelentette, hogy olyan utlevél nélkül, amelyen a vizum fizetése rá van vezetve, nem lehet bizonyitani ezt a vádat.

A vizsgálat előreláthatólag szerdán befejezést nyer és annak eredményéről Mátics inspektor jelentést tesz a belügyminisztériumnak.

Grófnő és kapitány szerelmi drámája

Revertera grófnőt agyonlőtte albérlője

Bécsből jelentik: Hétfőn délben Weiburggasse *22.* számu lakásán halva találták gróf *Revertera* Ferencnét és a nála albérletben lakó *Dowertiel* Rudolf kapitányt. Mind a két holttesten lövési seb látszott. A kapitány revolveréből *öt golyó hiányzott.* A holttestek szinéből következtetve, megállapitották, hogy a halálnak már jóval előbb be kellett következnie. Bizonyitékok hiján, eleinte nem lehetett megállapitani, hogy gyilkosság vagy kettős öngyilkosság történt-e?

A grófnő neve abból az időből ismeretes, amikor mint az osztrák-magyar Vöröskereszt megbizottja elsőnek járta be a szibériai fogolytáborokat. Férje előkelő családból származik, édesapja, Revertera Frigyes gróf, az osztrák-magyar monarchia vatikáni követe volt. A házaspárral együtt lakott a gróf első házasságából származó tizenhat éves leánya is. Revertera gróf a háboru előtt gazdag ember volt, akinek Transzválban nagy ültetvényei voltak. A háboru alatt azonban délafrikai birtokait mind lefoglalták. A család most meglehetősen szükösen élt és a grófi pár kiadásait a megváltozott időkhöz mérten meglehetősen leszóritotta, sőt lakása egyrészét albérletbe is kiadta.

Hogy Revertera grófnénak ismeretsége Dowertiel kapitánnyal komolyabb természetü volt-e, arra idáig nincsen feltétlen bizonyiték. Felmerült az a feltevés is, hogy a kapitány részéről valamely bünselekmény szándéka forgott fenn. Közismert tény ugyanis, hogy a grófi pár a legboldogabb egyetértésben és szeretetben élt és a szerencsétlen véget ért grófné férjét is, leányát is szenvedélyesen szerette. Tény azonban, hogy Revertera gróf vasárnap délután leányával együtt váratlanul Salzburgba utazott és a grófné egyedül tért visz-

sza a lakásba. Amikor a szakácsné a konyhából bevitte a vacsorát az ebédlőbe, a kapitány szobájából, a zárt ajtó mögül beszélgetést hallott. Nem vetett rá ügyet, letette az ételt az asztalra és eltávozott. Amikor hétfőn reggel bement az ebédlőbe, legnagyobb megdöbbenésére az ételeket még érintetlenül találta. A kapitány mindkét szobája zárva volt. Az ajtót erőszakkal feltörték és ott találták holtan a kapitányt és a grófnét.

Eleinte az volt a rendőrség felfogása, hogy kettős öngyilkosság történt, a további vizsgálat azonban mindinkább azt igazolta, hogy *a kapitány, aki kétségkivül szerette a grófnét, gyilkosságot követett el* s azután önmagát lőtte agyon. Hogy mi lehetett a gyilkosság oka, arra nézve semmi bizonyiték nem merült fel. A gyilkosságot szenvedélyes vitatkozás előzte meg.

Revertera gróf annak ellenére, hogy a bécsi rendőrség sürgönyileg értesitette a tragédiáról, nem utazott Bécsbe. A rendőrségi nyomozás folyamán megerősödött az a gyanu, hogy gyilkosság történt. A rendőrség intézkedett, hogyha Revertera gróf szerda délutánig nem érkezik Bécsbe, a salzburgi rendőrség hallgassa ki.

CIRKUSZ

Amputálás vagy konföderáció

A nadrágom alul már olyan rojtos lett, hogy rémes. Majdnem azt mondtam, hogy elviselhetetlen, pedig az nem felel meg a valóságnak. Hiszen éppen az a baj, hogy elviselhetem. A nadrágom ügyében ma értekezletet tartottam a szabómmal, aki olyan fejlett politikai érzékkel rendelkezik, hogy csodálom, hogy nem ment suszternek. Alaposan megvizsgálta a nadrágot majd fejét csóválva igy szólt:

— A helyzet megérett a krizisre. Két megoldási mód van: vagy amputálás vagy pedig konföderáció.

Szótlanul bámultam rá. Azt hittem megbolondult. Szerettem volna elhagyni a műhelyét, de ezt nem tehettem, mert egyetlen nadrágomat a kezében tartotta, mig én könnyü lovassági magyar viseletben vártam, hogy diagnosztizálja nadrágom betegségét. És ehelyett ő furcsa politikai kifejezéseket dobál felém. Talán rosszul értettem — gondoltam magamban.

— Hogy mondta mester? — kérdeztem.

— Nem érti? Vagy amputálás, vagy konföderáció.

Igazán nem értettem. Ezt be is vallottam. Erre hosszu magyarázat következett.

— Kérem, én jártas vagyok a politikai kifejezésekben. Világosabban nem mondhatom meg. Vagy amputálás, azaz levágjuk a nadrágot és lesz belőle egy elegáns térdnadrág, vagy a konföderáció, amikor megfoldoztuk alól. Ez esetben egy önálló rész jön betoldva alul, felhajtással. De ez áldozatokkal jár. Fel kell áldozni a mellényt.

Most már megértettem.

— És mennyibe kerül az egyik mód és mennyibe kerül a másik?

A mester nem volt hajlandó egyenes választ adni.

— Ebben a pillanatban — mondotta — nem áll módomban pontos költségvetéssel szolgálni. Amputálás esetén mindenesetre olcsóbb, viszont a konföderációs megoldás nagyobb hadmüveletet von maga után és igy érthetően többe is kerül.

— No és mikor lesz kész? — kérdeztem. Megvárom, mert ez az egyetlen nadrágom.

A mester fenkölten válaszolt:

— Akut válságról lévén szó, igyekezni fogok politikai megbizottamat gyors eljárásra serkenteni. Tehát ugyebár amputálás?

És már a kezébe adta féltve őrzött nadrágomat az inasnak.

— Jani, egy amputálási müvelet az alsó demarkáción.

Jani a szemem láttára nyiszantott bele a nadrágomba. Nagyon fájt. Máskor megkérem, hogy engem előbb érzéstelenitsen, aztán kezdje el amputálni a nadrágomat. Végül mégis kibirtam. Egy óra mulva készen lett az uj térdnadrág.

A fizetésnél a mester többet követelt tőlem, mint a mennyit a Ruhr-megszállás költségei kitesznek. Erre felpróbáltam a nadrágot.

— Rövidnek egy kissé hosszu — konstatáltam — viszont hosszunak igen rövid.

A mester félelmetes gunnyal mondta:

— Talán becses lábából is leamputálunk egy keveset, akkor nem lesz hosszu.

— Azt már nem — feleltem — akkor inkább a konföderációnak vagyok a hive.

És megemeltem a kalapomat távozást jelezve.

— De hol a pénz? — kérdezte a mester.

— Tessék talán a népszövetséghez fordulni — mondtam most már én gunyosan — ott kifizetik. És majd leirják a jóvátételi számlából.

(Stella.)

Anglia szerdán elküldi választervezetét a szövetséges hatalmaknak

Poincaré ellenzi a szakértő bizottság kiküldését — Ujabb bombamerénylet a Ruhr-vidéken

Londonból jelentik: Az angol kormány a szerdai minisztertanács után a választervezetet elküldi a szövetséges hatalmak kormányainak. Nem valószinütlen, hogy *Anglia nyiltan követelni fogja Németországtól a passziv ellenállás megszüntetését*, de nem oly formában, mint Franciaország, hanem az angol válasz e tekintetben *tanácsot ad* Németországnak. *A Németország fizetőképességét megvizsgáló bizottság* a javaslat szerint a jóvátételi bizottság egy alosztályából fog állni, amelyben *szakértőkül szerepelnének Amerika legkiválóbb jogászai és pénzemberei*, igy Taft, Root, Morgan és Daumont is.

A londoni politikai és gazdasági körökben nagy megütközést keltett *Poincaré* sennisi beszéde, amelyet arra magyaráznak, hogy a francia miniszterelnök *hallani sem akar szakértői bizottság kiküldéséről*. A *City* teljesen helyesli Baldwin politikáját és szükségesnek tartja Franciaország engedékenységét.

Az angol alsóházban *Lloyd George* ismét élesen támadta Franciaországot. Kijelentette, hogy *nem bizik abban, hogy a Ruhr-kérdés megoldásával helyreáll Európa békéje*. Nagy kérdés, hogy Anglia meg tudja-e oldani gazdasági jólétének feltételeit, amikor Franciaország nemcsak elszakitott területeit épiti ujra, de uj gyárakat, dokkokat, csatornákat és vasutvonalakat is épit, a kereskedelmi tengerészetet pedig egymillió tonnával fokozta.

Haigh tábornagy az angol harcosok birodalmi kongresszusán *határozottabb intézkedéseket követelt Anglia védelmére.*

Bombamerénylet egy gépkocsi raktár ellen

Bochumból jelentik: *Weidmarban* egy francia gépkocsiraktár mellett elhaladó autóból menetközben *bombát dobtak a raktárra, amely felrobbanva nagy károkat okozott.* A tettesek kézrekeritése eddig nem sikerült.

A megszálló katonai parancsnokság megtorlásul *az összes ismeretes ellenrendszabályokat* életbe léptette. A jármüvek forgalmát betiltották, a lakosságnak este hét órától reggel hatig nem szabad az utcán mutatkoznia.

Ujra kisértenek a kiutasitások

A belügyminiszter uj rendelete az elutasitott optálókról

Az elutasitott optálók helyzete egyre bizonytalanabbá válik.

Legutóbb a belügyminiszter ki is adott egy megnyugtató rendeletet, amely junius 26-án érkezett meg Suboticára és amely szerint — mint akkor megirtuk — az elutasitott optálók a trianoni békeszerződés 62. szakasza alapján *idegen állampolgároknak tekintendők*, azonban addig, amig tartózkodási engedélyük ügyében a belügyminisztérium nem dönt, *semmiesetre sem lehet őket kiutasitani.*

Ez a rendelet már megnyugvást keltett az optálókban, mig most egy ujabb belügyminiszteri rendelet hatályon kivül *helyezi azokat a biztositékokat*, amelyeket az előző rendelet adott az elutasitott optálók részére.

A belügyminiszteri rendelet az optálókról

Az uj belügyminiszteri rendelet kedden érkezett meg a suboticai főispáni hivatalba és az a legutóbbi rendelettel szemben a következőképpen intézkedik: Azokat az elutasitott optálókat, akik annak idején katonai szolgálatra jelentkeztek, vagy *katonai szolgálatot teljesitettek* az S. H. S. hadseregben, *semmiesetre sem lehet kiutasitani az ország területéről*, tekintet nélkül arra, hogy opciós kérvényüket miért utasitották el. Azokra az elutasitott optálókra nézve azonban, akik nem teljesitettek katonai szolgálatot, az *uj rendelet szabad kezet hagy az illetékes hatóságoknak*, amelyek ilyenképpen vagy adnak tartózkodási engedélyt továbbra is az idegen állampolgárokként kezelt elutasitott optálóknak, vagy *az 1921. évi opciós törvény értelmében az ország területének elhagyására szólitják fel őket.*

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa kérdést intézett *Pletikoszits* András dr. főispánhoz arra nézve, hogy az uj rendeletet hogyan fogják Suboticán végrehajtani. *Pletikoszits* főispán kijelentette, hogy az uj rendeletet nem tartja sérelmesnek, mert az elutasitott optálók tartózkodási engedélyének megadása ugyis a helyi hatóságoktól függ és Suboticán mindenki meg fogja kapni közülük a tartózkodási engedélyt, aki nem került eddig a fennálló rendelkezésekkel és az állam rendjével összeütközésbe és igy *nem fenyeget senkit a kiutasitás veszélye Spboticán.*

Megint kiutasithatnak a rendőrhatóságok

Pletikoszits főispán megnyugtató nyilatkozata legfeljebb Suboticára nézve lehet érvényes és igy az itt tartózkodó elutasitott optálóknak nem kell tartaniok a kiutasitás veszélyétől. Azonban tény az, hogy az uj rendelet jogot ad a hatóságoknak arra, hogy *a nekik nem tetsző idegen állampolgárokat — bár azok megkisérelték az S. H. S. királyság javára való optálást, bármikor kiutasithatják.* A tapasztalatok után indulva nem nehéz arra következtetni, hogy ezzel a joggal hány szolgabiró és rendőrhatóság fog élni.

A kiutasitás még azzal a veszedelemmel is jár, hogy a kiutasitottakat *nem fogadja el régi államuk*, minthogy egyik ország sem fogad szivesen olyan állampolgárokat, akik már más állam javára igyekeztek optálni.

Akik nem optáltak

Ugyancsak bizonytalan a helyzet azokra vonatkozólag is, akik 1910. január 6. után szerezték meg az itteni illetőséget, de *nem optáltak az S. H. S. állam javára.* Az eredeti, 1921. évi opciós rendelet értelmében *ezeknek is 1923. julius 26-ig kellene elhagyniok az ország területét*, azonban tudvalevő, hogy ezek között is nagy számban vannak olyanok, akik csupán saját hibájukon kivül nem optálhattak, mert *nem tudtak illetőségi bizonyitványt szerezni*, bár már hosszu ideje laknak ezen a területen. Ezeknek a sorába tartoznak elsősorban a nyugdijasok, akiknek igy ismét bizonytalanná vált a helyzetük, mert az uj belügyminiszteri rendelet nem intézkedik róluk sem.

Julius 26-tól már csak egy hét választ el és ezért a belügyminisztériumnak minden kétséget kizáró rendelkezéssel kellene biztositani, hogy *megmaradhassanak jelenlegi tartózkodási helyükön addig, amig az állampolgárságról szóló törvény rendezni fogja közjogi viszonyukat.*

Radics, Gagliardi, Anitta Berber

Zagrebi megfigyelések

Radics nem ad interviut. Ilyen csoda is régen történt. A nagy nyilatkozó, — aki minden alkalmat megragadott, hogy nyilatkozzék, — ma nem áll kötélnek.

— *»A politikai helyzet ma nem olyan, hogy biztosat lehetne mondani, az eseményeknek nem akarok elébe vágni* — üzeni: Bár a vajdasági sajtónak, különösen a vajdasági magyar sajtónak mindenkor szivesen áll rendelkezésére, ma még sem tehet semmi nyilatkozatot.

Radics óvatos, Radics tartózkodó. Valami van itt a levegőben. *»Erőszak vagy a tárgyalások folytatása«* ez izgatja Zagrebban az embereket. Mindenki vár valami jobbat, a bizonytalanság helyett bizonyosat. S hogy valami nagy szenzáció van itt készülőben, azt legjobban bizonyitja, hogy Radics óvatos, nem nyilatkozik. Pedig az, hogy nem nyilatkozik — az is nyilatkozat.

*

Van itt egy ember, aki pillanatnyilag Radicsnál is érdekesebb. Ez *Gagliardi* — a nagy emigráns. Radicsénál sokkal sürübben hangzik fel most az ő neve. Az emberek — mikor kitudódott, hogy megjött — találgatták, hogy mit akar, mi lesz most. Szenzációsabbnál-szenzációsabb hirek keringtek.

— Gagliardi a kormányzó lesz, letöri Radicsékat.

— Gagliardi a rendőrfőnöknél járt, denunciálta a vezető horvát politikusokat.

—Husz Radics-pártit letartóztattak s igy tovább.

Ma már bizonyos: *Gagliardi pártot alakit*, s ő lesz a nagy adutt, melyet a kormány ki akar játszani Radics ellen. Hogy sikerül-e, azt a jövő mutatja meg. Itt kételkednek s Gagliardi-t olyan *spionnak tartják, aki hazudik.*

*

Radics és Gagliardi, e két politikus mellett a nem politizáló világot *Anita Berber* izgatja. Mert a »nagy« Anita Berber Bécs és Budapest botrányai után Zagrebba tette át a székhelyét. A *»la baronne«* és *le baron«* miként névjegyeiken magukat cimezik, szombaton léptek fel először a *»Kaszinó«*-ban. A kis démonok között nagy az ijedtség. — Mi lesz velük, ha az összes jó Palik az Anita horgára akarnak fennakadni. Különösen megijedt a kis *»ál-Anita Berber«*, aki

monoklijával *Suboticán*, és *Novisadon* annyi sikerrel imitálta a »nagy nő«-t. Hamarosan el is tüntette a monoklit — s lett belőle szimpla, reszkető kis bárnő. Hogy milyen szenzáció itt *Anita Berber*, azt legjobban bizonyitja, hogy az egyik lap tudósitója — éjjel ment intervjuvolni, hogy le ne csusszék erről a »nagy szenzációról«. Minthogy Zagrebből indulnak »hűdő« körutra a kis és nagy démonok, *Subotica* és *Novisad* hamarosan gyönyörködhetik a mezztelen táncosnőben.

A politikai »*müvészeti*« szenzáció mellett van sportszenzáció is. A Spárta vendégszereplése. Radics, Caliardi, Anita Berber, Spárta név hangzik fel mindenfelé. Szinte sok is egy napra. De a zagrebiak boldogok. Van miről és van kiről beszélni.

A cukorgyári gyilkosok pörében

helybenhagyták az elsőfoku itéletet

A novisadi itélőtábla kedden folytatta a cukorgyári gyilkossági pör felebbviteli tárgyalását. Miután a vád- és védbeszédek már hétfőn délután elhangzottak, csak a vádlottakat kérdezték meg, hogy a vádbeszédhez van-e valami megjegyezni valójuk. Valamennyien kijelentették, hogy *nem érzik magukat bünösnek* és kérik fölmentésüket.

A biróság délután öt órakor hirdette ki az itéletet. *A tábla helybenhagyta az elsőfoku biróság itéletét, csupán egyik vádlott, Miók József büntetését emelte fel hat évről tiz évi fegyházra.* Az itélet szerint *Mihok* Pétert életfogytiglani fegyházzal, *Szakula* Vászát kötéláltali halállal, *Beringer* Kristófot és *Lifa* Danilót életfogytiglani fegyházzal, *Bugár* Salamont tizenötévi fegyházzal, *Miók* Gyulát tizenkétévi fegyházzal, *Szparjaszu* Pált tizévi fegyházzal és *Miók* Jánost kétévi fegyházzal büntették.

A vádlottak valamennyien *fölebbeztek*. Ugyancsak fölebbeztek a védők is az *eltérő minősités miatt*. Az ügyész, dr. *Vojvodics*, megnyugodott az itéletben.

A baranyai utak pusztulása

A közlekedés teljes megbénulása előtt

A baranyai közutak már nincsenek messze *a teljes használhatatlanság állapotától*. A megye gazdái, akik vasut hiányában *sulyos anyagi károkat* szenvednek emiatt, tehetetlenül kénytelenek szemlélni ezt a helyzetet. Minden fáradozás és a sulyos helyzet megváltoztatására irányuló törekvésük dugába dőlt. Ennek jellemző példája az a hanyagság, amely odáig vitte a dolgokat, hogy ma már az alapot képező kőtömbök is kifordultak helyükből. A vármegye még a *horribilis adók behajtása* után sem hajlandó megjavitani az utakat.

A helyzet ismeretéhez hozzátartozik az is, hogy minden fontos és jelentős közlekedés itt bonyolódik le, tehát a gazdasági élet teljes megbénulását fogja előidézni.

A gazdák, — akik mindennel — köztük a rengeteg deputázással is megpróbálkoztak már, kiváncsian várják az intézkedéseket, amik kétségtelenül Baranya *legsürgősebb problémáit* oldanák meg.

Kertes i Drug Subotica
Vojv. Putnika trg br. 14. (a vasutigazgatósággal szemben.)
Fuvarlevél felülvizsgáló és visztéritési osztálya
A legkiválóbb szakértőkkel fuvarlevelet felülvizsgál és az esetleges visztéritéseket a lehető leggyorsabban kiszorgalmazza, vagy bármely más vasuti és dijszabási ügyekben felvilágositással szolgál.

Egy hónappal a forradalom után

Beszélgetés Schmiloff bolgár igazságügyminiszterrel

— A Bácsmegyei Napló szófiai tudósitójától —

Alig egy hónap mult el az államcsiny és Sztambulijszky bukása óta, a politikai és gazdasági élet Bulgáriában már épp oly normális, mintha mi sem történt volna. A megdöntött diktátor hiveinek lázadásától ma már nem kell tartani. Néhány hónap előtt 25.000 párthive esküdött meg Sztambulijszkynak, hogy hivek lesznek hozzá mindhalálig és személyi biztonságát, valamint müvét utolsó csepp vérükig meg fogják védeni.. Ebből a 25.000 emberből azonban sem a sorsdöntő órákban, sem később egyetlen egy sem tartotta meg szavát. Bulgáriában most ismét tapasztalhattuk, hogy a népszerüség nagyon labilis piedesztál, akik tegnap Sztambulijszkynek hüséget esküdtek, ma már uton-utszélen azt mesélgetik, hogy az utóbbi években minden merényletet, gyilkosságot és lopást a volt kormány követett el, hogy a 13 agrárminiszter, a 100 parasztképviselő és a parasztpárthoz tartozó 1000 államhivatalnok az utóbbi három évben egyebet sem csináltak, csak loptak.

A Sztambulijszky-kormány összes miniszterei, a külföldre menekült Obov és Daszkalov kivételével, ma börtönben sinylődnek. Két hónapon belül biróság fog felettük itélkezni. Az ügyészek mostan dolgoznak a vádiratokon. Mindegyik volt minisztert gyilkossággal vádolnak. Alighanem a magyarországi népbiztosok pöre fog megismétlődni Bulgáriában.

Az uj kormány azt hangoztatja, hogy a párturalomnak véget akar vetni. Ezzel szemben viszont minden törekvése arra irányul, hogy a jelenlegi kisebb koaliciós pártok egységes kormányzópárttá tömörüljenek. A parasztpárti diktaturát tehát egységespárti abszolutizmus fogja valószinüleg felváltani, mivel a különböző ellenforradalmi frakciók mindegyike kész a fuzióra, hogy az uralomban osztozkodhassék.

Schmiloff igazságügyminiszter Bulgária mai helyzetéről ezeket mondotta:

— Az államcsiny napjáig a nemzeti liberálispárt tagja voltam. Most azonban kiléptem a pártból, minden törekvésem az, hogy a különböző kisebb pártok megszünjenek és a bolgár nép egységes pártba tömörülve, keresse a boldogulás utjait. Az eddigi pártvezéreknek, akik részesek a nemzet bukásában, bármily nagyok legyenek is érdemeik, félre kell állniok. Irjanak memoárokat, hogy az ország tanuljon hibájukból. A régi vezérekből azonban a bolgár nemzet nem kér.

— A volt Gesov, Danev, Milanov, Kosturkov, Radoslavov és Toncsev-kormányok részben börtönbe vetett, részben in contumaciam elitélt miniszereit legközelebb szabadlábra helyezzük, illetőleg sérthetetlen viszszatérést biztositunk számukra, mivel az ő elitéltetésük is a Sztambulijszky-kormány terror-rendeletein alapszik.

HIREK

— A királyi pár Bledbe utazik. Beogradból jelentik: A Preporod értesülése szerint a királyi pár szerdán Bledbe utazik, ahol hosszabb időt fognak tölteni.

— Pasics Marienbadba megy. Beogradból jelentik: Pasics miniszterelnök a parlament ülésszakának befejeztével külföldi fürdőre megy, valószinüleg a csehszlovák Marienbadba. Egy másik verzió szerint Pasics Párisba fog utazni, onnan pedig Bledbe, ahol pár hetet fog tölteni.

— Benes utja. Párisból jelentik: Benes egy ujságirónak kijelentette, hogy meg van elégedve külföldi utja eredményével. Az angol-csehszlovák kereskedelmi tárgyalásokban, ugyszintén az angol és a csehszlovák kormány között a magyar kérdésben megállapodás jött létre. Benes Párisból szerdán utazik vissza Prágába.

— A kisantant képviselőt küld a Népszövetségi Tanácsba. Párisból jelentik: A francia sajtó több helyütt kifejezést ad annak a meggyőződésének, hogy *Benes* cseh külügyminiszter párisi és londoni látogatásai alkalmával nem mulasztotta el, hogy Cseh-Szlovákia és a kisantant legfontosabb és időszerü politikai kérdéseit is belevonja tárgyalásaiba. Ennek alapján a lapok azt irják, hogy Benes már a szinajai kisantant-konferencián be fogja jelenteni, hogy a kisantant szintén küldhet ki egy képviselőt a népszövetségi tanácsba. Párisi politikai körökben ugy vélekednek, hogy ez a kiküldött maga dr. *Benes* lesz.

— Augusztus 30-ikán vonul be az utolsó hadköteles-csapat. Becskerekről jelentik: A katonai ügyosztályhoz leirat érkezett, amely szerint az 1901. és 1902. évi hadkötelesek utolsó csoportja augusztus 30-ikán köteles katonai szolgálatra bevonulni.

— Létrejött a végleges megegyezés Lausanneban. Lausanneból jelentik: Miután a három főbizottság a függő kérdésekben megegyezett, az értekezlet ujból összejött. A holnapi tárgyaláson megállapitják a békeszerződés aláirásának módozatait. Az aláirás után a szövetséges flotta egy cirkáló és torpedóhajó kivételével elhagyja a török vizeket, amelynek csak 1924 julius 1-én kell eltávoznia. A békeszerződés elismeri a török szabadságharc vivmányait. A Wicker-Armstrong szerződés ügyében is, amely a békét még késleltette, létrejött a megegyezés.

— Bratianu a francia köztársasági elnöknél. Münchenből jelentik: *Millerand* köztársasági elnök fogadta *Bratianu* román miniszterelnököt.

— Becskerek város fát vásárol. Becskerekről jelentik: A városi tanács elhatározta, hogy a városi hivatalok téli faszükségletét még a nyáron beszerzi. A városnak 150 vagon fára van szüksége.

— Erhardt kapitány szökésének elősegitése miatt letartóztatták Hohenlohe-Öhringen hercegnét. Münchenből jelentik: *Hohenlohe-Öhringen* hercegnét, akit *Erhardt* szökésének elősegitése miatt a passingi birodalmi főügyész elfogatóparancsa folytán letartóztattak, átszállitották Lipcsébe.

— Letartóztatott Radics-pártiak. Osijekről jelentik: *Mesicsek* András, *Mincsek* Iván, *Kovacsevics* Ferenc és *Mihalics* Rudolf a dállyai pályaudvaron politizáltak és politikai nézeteiknek hangos „Éljen a köztársaság!" — „Éljen Radics!" felkiáltásokkal adtak kifejezést. Az ottani csendőrkirendeltség mind a négy Radics-barátot letartóztatta és beszállitotta az osijeki törvényszék fogházába. Az eljárás megindult ellenük.

— A novisadi szerb gimnáziumban befejezték a beiratkozásokat. Novisadról jelentik: A novisadi szerb gimnáziumban befejezték a beiratkozásokat. A jövő tanévre megnyilik a német nyelvü harmadik gimnáziumi osztály. Magyar nyelvü párhuzamos osztály nincs

— Munkáskongresszus Bécsben. Bécsből jelentik: A gyári munkásszövetségek második nemzetközi kongresszusa kedden nyilt meg. Képviseltetik magukat rajta Belgium, Hollandia, Németország, Ausztria, Csehszlovákia, a három skandináv ország, az amsterdami nemzetközi szakszervezeti szövetség és a genfi nemzetközi munkaügyi hivatal. *Brey* birodalmi gyülési képviselő elnöki megnyitójában annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a francia és a belga munkások nem helyeslik a ruhr-vidéki eseményeket. A német munkások azt kivánják, hogy a Ruhr-vidéken mielőbb jöjjön létre a béke. Elitélik leghevesebben a vasutak és hidak felrobbantását, mert ők becsületes megegyezést akarnak.

— Magándühöngés a magyar szóért. Melencze-Rusanda fürdőben az ott üdülők és gyógyulást keresők közt eddig nem igen voltak nemzetiségi ellentétek. A vendégek között vannak magyarok is, akik szivesen olvasnak magyar ujságot. Ezt az igazán ártatlan szórakozást nem látja szivesen a Melenczén nyaraló *Nikolity* Masa nevü állitólagos beogradi ügyvéd, aki nyilván azért haragszik a magyarokra, mert a vajdasági kliensek nem igen adogatják egymásnak a kilincset s Beogradban *is* a joghoz és a jó modorhoz inkább konyitó fiskálisokat keresnek föl, nem ezt a Nikolity Mása-t. Emiatt annyira dühös ez a beogradi fürdővendég, hogy ha teheti, összeszakgatja a fürdőhelyre érkező magyar ujságokat. A fürdővendégek nemzetiségi különbség nélkül föl vannak háborodva a békebontó ellen, aki ok nélkül dühöng, ha magyar betüt lát, mert nem tulságosan jelentékeny személyével még eddig magyar ujság aligha foglalkozhatott.

— Garibaldi özvegye meghalt. Rómából jelentik, hogy Garibaldi özvegye tegnap meghalt.

— A suboticai iparosok hétfőn délután 5 órakor az ipartestület helyiségében a betegsegélyző ügyében értekezletet tartanak.

— Egy fiatal leány tragikus halála. Osijekről jelentik: *Pajer* Anna 17 éves jagodnjaki (Baranya) leány pár nappal ezelőtt egy vadászatról nagyobb társasággal kocsin tért haza. A fiatal leány lába véletlenül beleakadt a kocsiban fekvő egyik vadászfegyverbe, mely nem volt gondosan elzárva. A fegyver elsült és a töltés a leány alsótestébe furódott. Sulyos sérülésével az osijeki kórházba szállitották, ahol többnapi rettenetes kinlódás után most kiszenvedett.

— Halálra gázolta az automobil. Osijekről jelentik: Az osijeki „Agrária" automobilja Djakov előtt elütötte *Maldis* Ferenc géplakatost, ki a helyszinén szörnyethalt. A vétkes soffőr ellen megindult az eljárás.

— Sztambulijszky hagyatéka. Szófiából jelentik: Sztambulijszky hagyatékát vizsgáló bizottság a parasztdiktátornál a következőt találta: két millió svájci frankot, 189.050 francia frankot, 15.000 cseh-koronát, 6620 angol fontot, 20 dollárt, 2 millió 2067 arany- és 2660 papirleit, 98.000 osztrák koronát, 909 magyar koronát, 3682 német és 340 lengyel márkát. Muravjev volt hadügyminiszternél egy millió svájci frankot találtak.

— A becskereki vámhivatal átszervezése. Becskerekről jelentik: Sztanojlovics Sándor, a kamara titkára Beogradban járt, hogy kieszközölje a becskereki vámhivatal átszervezését. A kamarai titkár intervenciójára pár héten belül a fővámigazgatóság tanácsa fog határozni afölött, hogy a becskereki vámhivatalból — fővámhivatalt létesitsenek-e.

— Földcsuszamlás áldozata. Osijekről jelentik: A vár bontási munkálatainál szerencsétlenség történt. Földcsuszamlás maga alá temette *Majerus* András napszámost, kit sulyos zuzódásokkal a kórházba szállitottak.

— **Revolver a budapesti tőzsde nagytermében.** Budapestről jelentik: Izgalmas és kinos jelenet játszódott le kedden délelőtt az értéktőzsdén. Kasszanap volt és a tőzsde nagytermében nagy számban jelentek meg a tőzsdetagok, hogy a hatalmas forgalom mellett a gíróbenyujtás fárasztó munkáját lebonyolitsák. A tumultus forgatagában két tőzsdetag: *Gábor* Ferenc és *Halász* György összeszólalkoztak a fizetés módja felett és ennek hevében Halász hátsó nadrágzsebéhez kapott, hogy revolverrel vessen véget a mind hangosabbá fajuló vitának. A tisztviselők és szolgák azonban lefogták a temperamentumos tőzsdetagot és elvették revolverét, amelyet a tőzsde titkársága bünjelként lefoglalt. A kinos incidens utójátéka most a tőzsde fegyelmi tanácsa előtt fog lejátszódni.

— **Megindult a nyomozás a péterváradi nacionalista összetüzés ügyében.** Novisadról jelentik: A »Bácsmegyei Napló« keddi száma részletes tudósitást közölt arról a véres összetüzésről, amely vasárnap este egy petervaradini kávéház helyiségében Hanaok és Orjunisták között folyt le és amelynek egy halott és hat sebesült áldozata volt. A sulyosan sérültek közül *Becker* Victor (Hanao) hasszurást kapott és a kórházban a halállal vivódik. Csobán Fányó rendőr, aki lövés által sebesült meg, sulyosan sérült. Az orjunisták közül az egyik a fején és karján kardvágás által szenvedett erős sérülést. Utóbbit a novisadi, előbbieket a petervaradini kórházban ápolják. A rendőrség széleskörü nyomozást folytat. Letartóztattak hétfőn két orjunistát, akik tagadják, hogy részük lett volna a véres verekedésben. A novisadi és petervaradini rendőrség együtt nyomoz. Kedden ujabban letartóztatták a Hanao három tagját és egy orjunistát.

— **Véres testvérharc.** Novisadról jelentik: *Lackovics* Vécó és Stévó, korlócai gazdák — testvérek — vagyoni kérdés miatt évek óta elkeseredett ellenségek voltak. Vasárnap éjjel *Lackovics* Vécó ittasan tért haza a fivérével közösen lakott házba. Alig ért haza, rögtön veszekedni kezdett bátyjával, Stévóval, akit álmából vert fel. A szóharc csakhamar tettlegességbe ment át. Stévó ekkor kést rántott elő és öt helyen sulyosan megszurta fivérét, aki véresen esett össze. Segélykiáltásaira a szomszédok mentették meg a sulyosan sérült embert, akit a kórházba szállitottak. *Lackovics* Stévót a rendőrség letartóztatta.

— **Kisebb formában fogják nyomni a magyar államjegyeket.** Budapestről jelentik: A pénzügyminiszter kijelentette, hogy át akar térni a kisebb nagyságu államjegyek rendszerére, mert ezeknek előállitása gazdaságosabb, kezelése pedig könnyebb. Az uj ötvenezer koronásokat kedden forgalomba hozták. A pénzügyminiszter hangsulyozta továbbá, hogy a közel jövőben nagy mértékben meginduló export lehetővé fogja tenni a magyar korona stabilizálását.

— **Olaszország még mindig három osztrák községet tart megszállva.** Bécsi szerkesztőségünk jelenti: Habár a sant-germani békeszerződés ratifikálása óta immár három esztendő mult el, Olaszország még mindig megszállva tartja Obertörl, Untertörl és Grenth határmenti községeket, amelyeket a békeszerződés Ausztriának itélt. Mivel Olaszország mindeddig semmi hajlandóságot sem mutatott e három osztrák község kiüritésére, a nagynémet néppárt képviselői a Népszövetséghez akarnak fordulni, hogy az Olaszországot kényszeritse az osztrák falvak kiüritésére.

— **Bemutatták a novisadi szabadságszobor tervét.** Novisadról jelentik: Kedden délelőtt mutatta be *Loksandics* szobrász, *Mesterovics* mester tanitványa az általa tervezett nagyméretü szabadságszobor mintáját a szoborbizottságnak. A szobor magas talapzaton álló férfialak, aki egyik kezében a királyi koronát, a másikban egy pajzsot tart. A szoborbizottság hosszabb vita után elfogadta a tervet, amely most öntődébe kerül. A szobor talapzata gránitból, a tervezett reliefek és az alak bronzból lesznek. A szobor egy millió dinárba fog kerülni.

— **Halálozás.** Spitzer Zsigmond madarasi malomtulajdonos folyó hó 11-én Budapesten, az István-uti szanatóriumban 62 éves korában elhunyt. Holttestét folyó hó 15-én Suboticán helyezték örök nyugalomra.

— **Friedrich Budapestre érkezett.** Budapestről jelentik: Friedrich István kedden hazaérkezett törökországi utjáról, amelynek eredményéről hosszabb nyilatkozatot tett a lapok számára. Kijelentette, hogy a magyar-török kereskedelmi társulat számára sikerült a szmirnai kikötőben kedvezményeket biztositani.

— **Halál aratás közben.** Sentáról jelentik, hogy Gyömrei Imre sentai városi tüzoltó hétfőn hajnali fél 4 órakor kiment sentai földjére buzáját learatni. Amikor kaszáját a rendbe bevágta, halva bukott bele a buzába. A hirtelenül elhunyt tüzoltónak a tüzoltótestület díszes temetést rendezett.

— **Meghalt Pasteur egyik hires tanitványa.** Párisból érkezik a hir Alexander *Marmorek*, a hires bakterológus haláláról. Néhány hónappal ezelőtt kénytelen volt magát operációnak alávetni és ebbe most bele is pusztult. Bécsi születésü volt, fiatal orvosként került Párisba, ahol a világhirü *Pasteur* mellett képezte ki magát Franciaország egyik legkiválóbb bakterológusává. Korszakalkotó eredménye volt a vérmérgezés bacillusának: a streptococcusnak felfedezése. A mélyreható orvosi működés mellett időt szakitott magának arra is, hogy odaadóan foglalkozzék kedves eszméjével: a cionizmussal is.

— **Lopás a novisadi strandon.** Novisadról jelentik: Hétfőn délután a strandfürdő 350-es számu kabinjából ismeretlen tettes ellopta *Müller* Sándor ezüstóráját és 100 dinár készpénzét. Ugyanabból a kabinból ellopták egy másik fürdővendég ezüst cigaretta tárcáját is. A nyomozás megindult.

— **Bátor életmentő.** Novisadról jelentik: Hétfőn délután négy óra tájban közvetlen a vasuti hid mellett a Dunában fürdött *Alexejev* Szergej orosz menekült két másik orosszal. Alexejev fürdés közben görcsöt kapott és fuldokolni kezdett. Kétségbeesetten segitségért kiáltott, de a két orosz nem mert hozzá közeledni, mert csak gyönge uszók voltak. Már ugy látszott, hogy a hullámokkal küzködő ember végleg alámerül, a midőn a hidról észrevette a fuldoklót egy *Braun* Ármin nevü munkás. Gyors elhatározással a hidról a Dunába ugrott és kimentette a fuldoklót.

— **A marólug halottja.** A »Bácsmegyei Napló« megirta, hogy özv. Kovács Félixné Ördög Rozál 44 éves 4 gyermekes vasutas özvegye Sentán zsirszódával megmérgezte magát. Mint most Sentáról irják, az öngyilkos asszony szombaton reggelre rettenetes kinok között meghalt a sentai kórházban.

— **Kirabolták a rajna vincellérszövetség pénztárát.** Berlinből jelentik: A rajnai Vincellérszövetség pénztárát három ismeretlen egyén kifosztotta. A betörők huszonhárom millió márkát vittek el magukkal. A rendőrség meginditotta a nyomozást.

— **Az álmatlanság rekordja.** Triesztből irják, hogy egy ottani bálteremben férfiak és nők különös versenyt folytattak le a minap. Versenyre keltek az álom ellen. A verseny minden egyes résztvevőjének vidám szórakozásokkal kellett foglalkoznia, mialatt zongorán a legszomorubb dalokat játszották. Arról volt szó, hogy ki tud tovább ébren maradni. Egy fiatal hölgy hetvenhat óráig birta ki ezt a kinszenvedést, az álmatlanság rekordja azonban 97 óra 50 perc és 11 másodperc volt. Két győztese lett a versenynek, Antonia Cellini és Pubaldo Monopoli. Holtversenyben győztek.

— **Kigyulladt termés.** Osijekről jelentik: Az Osijektől 6 kilométerre fekvő Maximovics-féle pusztán hétfőn reggel cséplés közben, a cséplőgépből kipattant szikrától a buza kigyuladt. Az osijeki tüzoltóság azonnal a helyszinére vonult és megfeszitett munkával sikerült a tüzet lokalizálni. A kár jelentékeny.

— **Vakmerő betörés Beogradban.** Beogradból jelentik: Hétfőn éjszaka Beograd kellős közepén, a Knez Mihajlova-ulica egyik üzletében vakmerő betörést követtek el. A Kukulides és Szakelarilisz-cégnek a Grand Hotellel szemben levő szőnyeg- és mükereskedésébe ismeretlen tettesek a pincén keresztül behatoltak. A betörők, akik a helyi viszonyokat ismerték, az üzlet pénztárából elvittek 50 ezer dinárt, azonkivül vagy százezer dinár értékü árut. A rendőrség erélyes nyomozást inditott, a mely azonban eddig nem járt eredménnyel.

Keserü mézeshetek cimü énekes kacagtató bohózatot játsza a suboticai Müpártolók Köre julius 26-án este Palicson. Jegyek már kaphatók.

Megjelent a Révai nagy lexikon 15-ik kötete s eredeti kiadói áron beszerezhető az Athenaeum könyvterjesztő-vállalatnál Suboticán.

I. M. Ovadja beográdi ügyvéd, telefon 1548. Čika Ljubina-ulica 11, interveniál minden ügyben a hatóságoknál. Levelez: szerbül, magyarul és németül.

Orvosi hir. Dr. Müller Mátyás orvos Novi-Vrbason tanulmányutjáról visszatért és rendel ismét bel-, nő-, bőr- és nemibetegeknek a megszokott időben. Quarz-Diathermia-kezelések; Röntgen.

Dr. Andrejevics Andra fogászati specialista fogorvosi és technikai müintézet egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kivitelben teljesit. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is Alesch ur, a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel d. e. 9—12 és d. u. 2—5-ig Kralja Petra Park 7. számu házban az *emeleten* (volt Reichl-palota). Telefon 4—52.

Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője nemi betegek részére rendel délelőtt 7—9-ig, délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrill-metoda-tér 5. I. emelet. Vojnich Piroska féle ház.

Foto szalon. Vig, Subotica.

Spektator, lapunk »Pénzügyi Politika« cimü rovatának vezetője szerény évi tiszteletdij fejében ajánlkozik pénzintézetekhez, gyári és egyéb vállalatoknak, kereskedőknek, földbirtokosoknak stb. pénzügyi tanácsadóul, a ki az összes adó, illeték, fogyasztási adó, vám stb., szóval az összes a pénzügyi hatóságok elé tartozó ügyeket, vallomásokat, kérvényeket, stb. elvégzi azok elintézését, sürgeti az adóügyi tárgyalásokon a feleket képviseli és a mérlegek elkészitésénél segédkezik, hogy azok a pénzügyi hatóságok kivánalmainak megfeleljenek. Hasonlóképp elvállalja magánosok, továbbá ügyvédeknek a feleiktől elvállalt pénzügyi szakmába való ügyek szakszerü elintézését szerény tiszteletdij ellenében. Bővebb felvilágositásokkal szolgál reflektánsoknak e lap szerkesztője.

SPORT

A Zs. A. K. Sentán. A suboticai vasutas csapat vasárnap Sentára megy át és az ottani jóképességü, fiatal sentai csapattal méri össze erejét. A Zs. A. K. komplett felállitásban játszik és a sentai csapat is a legerősebb együttesével veszi fel a küzdelmet.

Orth tizennégy millió koronát keres havonkint Bécsben. Orth György, a hires magyar centercsatár, aki a Wienne szineiben fog szerepelni, — mint Bécsből jelentik, — az összes mellékjövedelmekkel együtt tizennégy millió osztrák koronát keres havonkint. Ezzel az összeggel, amely egyéb valutában is tekintélyes fizetésnek számit, meg lehet elégedve a vándorutra kelt magyar csatár, aki bizonyára hoz is majd valamit a Wienne konyhájára.

Göteborg nyerte a kisolimpiád futballversenyét. A göteborgi futballtorna döntőjében Göteborg csapata Koppenhága csapatával 0:0 arányban eldöntetlenül végzett. A futballtorna végleges eredménye ez: 1. Göteborg 5 pont, 2. Hága 4 pont, 3. Koppenhága 3 pont, 4. London csapata, mely egy győzelmet sem aratott.

TŐZSDE

Beograd, julius 17. *Zárlat:* London 434.50—433.50, Páris 5.51—5.50, Newyork 94.50—94, Prága 2.84.50—2.84, Szaloniki 2.49—2.40, Genf 16.45—16.42, Milanó 4.07—4.04, Berlin 0.0410—0.039, Bécs 0.13.35—0.13.25, Bukarest 47.75—47.50, Szófia 87, Budapest 1.15—1.12, Brüsszel 4.65—4.50.

Zagreb, julius 17. *Zárlat:* London 436—433, Páris 5.52.50—5.47, Newyork 94.75—94.25, Genf 16.40—16.35, Milanó 4.06—4.04, Prága 2.84.50—2.83, Berlin 0.0415—0.04, Bécs 0.13.27—0.13715, Bukarest 48.50—48.

Zürich, julius 17. *Zárlat:* Berlin 0.0023.50 (0.0025), Holland 224.75 (225), Newyork 570 (573), London 26.37 (26.40), Páris 33.40 (33.40), Milanó 24.60 (24.62), Prága 17.20 (17.15), Budapest 0.065 (0.065), **Beograd 6.15 (6.20)**, Bukarest 2.95 (3), Szófia 5.20 (5.20), Varsó 0.0047 (0.0048), Bécs 0.0081 (O.OO825).

Budapest, julius 17. A devizaközpont hivatalos árfolyamai. *Devizák:* Amsterdam 3330—3450, Beograd 91—95, London 38920—40120, Milano 366—386, Newyork 8500—8800, Páris 490—510, Bécs 12—13, Varsó 7—7.0. *Valuták:* Dinár 91—95, Angol font 38940—40140, Lira 366—386, Francia frank 501—521.

Értéktőzsde. Magyar Hitel 282000, Osztrák Hitel 96500, Salgó 328000, Rima 79000, Délivasut 59000, Államvasut 287000, Kohó 300000, Szlavónia 47000, Földhitel 195000, Kereskedelmi Hitel 62000, Kereskedelmi Bank 455000, Olasz Bank 25000, Angol-Magyar Bank 39000, Leszámitoló 49500.

Ha
1 fuvarlevelén
10 dinár többlet van
100 fuvarlevélen
1000 dinárt
mentünk meg
Önnek

„TARIF" D.D. SUBOTICA

ha fuvarleveleit felülvizsgálatra beküldi. Eddig már százezreket fizettünk vissza. Ügyeljünk a cimre!

Prima gépszijjakat gyárt Melkus Károly Novsad, a selyemgyárnál.

Mariola arckrém a legjobb arcápoló!

NYILTTÉR.

A Suboticai Munkásbiztositó Pénztár értesiti tagjait, hogy receptjeire gyógyszereket csakis ifj. Gálffy György Černović ulicai gyógyszertára (Szerb templom mellett) jogositott kiszolgáltatni.

Felhivom Önt!!

és mindazokat, kik szakszerűen megválasztott jó szövetből szép és elegáns ruhában akarnak járni, forduljanak bizalommal

FUTÓ TAMÁS

uriszabóságához Subotica, II. Mlinkova ul. 6., a nagy posta mögött 5-ik sarok. Mielőtt szövetet vásárolna, forduljon bizalommal felvilágositásért hozzám, hogy mely cég a legajánlatosabb. Hogy elsőrendü facon-áraim olcsóságát igazoljam, itt közlöm azokat:

	Prima öltöny	420	Dinár
5369	Divat „	470	„
	Vászon „	350	„
	1 nadrág „	100	„

Csaknem 20 éves multam a szabóipar terén garanciát nyujt a föltétlen megbizható munkáért. — Egyidejüleg értesitem az érdekelteket, hogy a m. k. technologiai, vagy Mihálkovics-rendszerű szabászati tanfolyamomat aug. 10-én megkezdem. Tandíj 500 Dinár.

Végre sikerült, hogy a legelső és a legnagyobb amerikai élelmiszergyárból

Wrigley rágó-gummi-bonbont

behozhassam. Ez a Wrigley rágó-gummi-bonbon Amerika legjobb növényeiből, mint pl. a Chrysanthem és és a különféle üditő levelekből nyert nedvekből készül, ugy hogy elsőrendüségénél és hatásánál fogva mindennemü konkurrencia ki van zárva.

Prof. Allan Johnson ezt irja az Edinburger Medizinische Revueben: A Wrigley rágógummi-bonbonok a turisták és a sportemberek legjobb frissitői. A kitartást elősegitik és növesztik, szomj- és éhségcsillapitók, megszüntetik az izzadást, a legerősebb dohányost is leszoktatják a dohány élvezetéről és a szájüreget állandóan frissen és nedvesen tartják. Kapható mindenütt és a főképviseletnél: „Adrija“ drogéria Ljubljana, Šelenburgova ulica 5. szám. 5380

KÖZSÉGI ELÖLJÁRÓSÁG ST.-BEČEJ

Br. 4961/923.

Hirdetmény.

St. Bečej község elöljárósága két 80—100 m mély Mortonrendszerü kut furását határozta el.

Felhivatnak azok, kik a munkát elnyerni óhajtják, hogy zárt boritékban elhelyezett ajánlatukat legkésőbb f. évi augusztus 2-ig nyujtsák be.

Az ajánlatok felbontása és az esetleges versenytárgyalás időpontja: 1923. augusztus 3-án d. e. 9 óra.

5382 Községi Elöljáróság.

SENTA VÁROS TANÁCSÁTÓL

7006/adm. 923 sz.

Ajánlati felhivás.

Senta város utcáin mintegy 3900 m² téglajárda készitését határozta el.

Felhivom ennélfogva mindazokat, a kik ezen munkálatok elkészitésére vállalkozni szándékoznak, hogy a városi épitészeti hivatalban kapható ajánlati mintán irásbeli ajánlataikat f. évi julius hó 25-én 11 óráig Senta város épitészeti hivatalánál nyujtsák be.

Utóajánlatok nem vétetnek figyelembe. A munkálatokra vonatkozó feltételek és bővebb felvilágositás a v. épitészeti hivatalban nyerhető.

Senta, 1923. julius hó 14.

5416 Polgármester.

Cséplőgépfulajdonosok!

Kitünő karban lévő használt

vizmentes ponyvákat

cséplőgép takarására 1500 Dinárért szállit

Rein Izsó Sombor

Telefon: 133

5313

Fémcsiszolókat
Rézlakatusokat
Szerszámlakatusokat

állandó munkára felvesz a

Bronz- és Fémárugyár, Stari-Bečej 517

I-a. GÉPSZIJAK minden méretben, VARRÓ- és KÖTŐSZIJ, Croupon, GÉPOLAJAK, BENZIN, TOVOTTE, OXIGÉN, müszaki- és autógummik és az összes technikai árak előnyösen beszerezhetők

Kemény Gyulánál, Subotica

Telefon 29. 3968

Weitzenfeld és Társa

Subotica

Iroda: Városi bérpalota. — Telep: Sentai-pat
Távirateim; KENDERIPAR.
Telefon 190. Alapitva 1902.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS.

AJÁNL:

Lópokrócokat, tüzoltó és kerti tömlőket, uj lisztes, gabonás, gyapju, toll, komló és szalmazsákokat, madrac és roletta szöveteket jutából és lenből, mindennemü házivásznat.

Zsineg, kötél és hevederek.

ÉPITOMÉSZ
elsőrendü, fával égetett
BEREMENDI
kőből, saját égetésü hófehér meszet és
BEOČINI
Portlandcementet, waggontételekben, kisebb mennyiségnél az épitéshez szállitva, legolcsóbban ajánl:

SIPOS SÁNDOR

mésztermelő, Subotica, I. Sokolska ulica 2-6.
Telefon 868. 5305

Trifajli
darabos kőszenet
minden mennyiséget Suboticáról azonnal szállit

VUKOVIĆ I DRUG SUBOTICA

Senćanski put, Sička ulica 9. — Telefon 4—50.

Gőzeke bérszántást vállalnak

kétgép rendszerü 24 lóerős Fowler-féle gőzekéjükkel

Hirschl Herman és Fiai

Potiski Sv. Nikola
Torontál-megye. 4830

ELADÓ 5243

1 motorfürész 10 PS, 1 motorfürész 8 PS, 1 motorfürész 5 PS — mely utóbbi fűrészel és hasit is. Mindhárom fürész I.-a német gyártmány. Közelebbi felvilágositással szolgál J. Begović Osijek I. Reisnerova ulica 36.

ELADÓ

szálloda, étterem és kávéház berendezés.

Modern rézágyak, billiárd, sörápárat stb. Személyes megtekintéshez magyarországi beutazás szükséges. 26 uri szoba. Ára helyszinen 160.000 dinár. Értekezni s leltárt megtekinteni:

Kovács Mártonnál
Subotica
Dudovna Šuma 5374

Ajánlunk helybeli raktárunkból vagy közvetlen a termelési helyről szállitva, vagontételekben, promptra, egészséges és szép egyenletes

4 méter collos széldeszkát

franko vevő állomására, előnyös árban. Továbbá eladó cca 12.000 drb I. rendü vályog, amely telepünkön bármikor átvehető.

Puhaják és Varga

fakereskedő Subotica Telefon 554.
5401

VESZÜNK
ELADUNK
KÖZVETITÜNK
LAKÁST
HÁZAT
FÖLDET
ÜZLETEKET

„PUBLIK-REKLÁM“
SUBOTICA
STROSSMAJEROVA UL. 8. TELEFON 834. 5421

Eladó egy darab
egyenáramu
Dynamo

150 Volt 11 kilovatt 1100 fordulat gerjesztővel és szijfeszitő készlettel — szijtárcsa nélkül — használt de garantált üzemképes állapotban. Közelebbit

Čakovečki Paromlin i Munjara d. d.
Čakovec (Medjumurje). 5288

Ajándékok
minden alkalomra legjobban beszerezhetők Suboticán
Balog Lina cégnél 4357

SAJMIŠTE 51. Draškovićeva és Hatzova ulica sarkán.

KÉZMŰÁRU-NAGYKERESKEDÉS

D. HIRSCHL & DRUG

ZAGREB

Mindennemü KÉZMŰÁRU és ESERNYŐ gyári raktára.

Legnagyobb választék selymekben, férfi- és női szövetekben, továbbá teljes szabókellékekben. 4729

Épitészek és épitők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos telep.

Az egész ország területére legjutányosabb árban készitünk megrendelések utján, rajzok szerint, épület, portál, üzletberendezéseket, parkettázást és bútorokat legmodernebb kivitelben. — Árajánlatokat leggyorsabban eszközlünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUDAREVIČ ULICA 6971

FOGLALKOZÁS

Egy árva komoly leány állást keres kisebb gyermekekhez vagy idősebb hölgynél mint társalgónő Cimeket a kiadóba kér. 5406

Borbélysegédet, fiatalt, koszttal és jó fizetéssel felveszek. Benedek István Senta. 5408

Egy árva, komoly uri leány nevelőnői állást keres. Cimeket a kiadóba kér. 5406

Absolut jó megjelenésű urak és hölgyek, kik szerbül is tudnak, aquisitiós munkára magas jövedelemmel felvétetnek. — Jelentkezni „Progres" Kirlaposztályánál, Paja Dobanovačka ul. 2.

Gabonaszakmában teljes gyakorlottsággal biró mérlegképes könyvelő keresteik. Ajánlatok az eddigi praksis, nyelvismeret és fizetési igények megjelölésével »Gabonás« jeligére a kiadóhivatalba kéretnek. 5253

Tanoncnak jóravaló fiut teljes ruházattal és élelmezéssel felveszek. Heffner József kéménysepröő, Novi-Vrbas. 5420

Jóravaló fiatal kéménysepröő-segéd azonnal felvétetik. Heffner József Novi-Vrbas, Bačka. 5419

Egy jó házból való fiut tanoncnak és egy kifutófiut felveszünk. Rothauser és Rosenfeld bőrkereskedés. 5409

Nagyobb uri házhoz jómegjelenésű perfekt szobalányokat keresünk jó fizetéssel. Eberhadt-iroda Subotica, Agina-ulica 2. 5405

Egy fiu és egy leány fizetéssel tanulónak felvétetik. Pietsch fényképésznél 5404

Keresek egy ügyes kisegitő molnárt kis vámmalmom részére, Wiener Mátyás, Brestovac (Banat). 5295

Boltiszolga, kocsis és kifutó felvétetik Heiduschka és Hermann cégnél. 5275

Kádár-segéd, jó munkás, felvétetik állandó munkára. Schübler kádár, Feketič. 5377

Ernyőáthuzást, modern átalakitást és javitást legolcsóbban készit Stein i Drug, Alexandrova-ulica Nemzeti szállodával szemben. 5278

Német kisasszonyt keresek két gyermekem mellé. — Jelentkezni lehet Alexander-ulica, Fekete Karolin kalapüzletében

Érettségizett, több nyelvet beszélő, irodai és gazdasági több évi gyakorlattal biró fiatalember bármilyen állást keres. Cim: »Schmolka« hirdetőiroda Novisad, Futoški put 2. 5385

Kisasszony irodai gyakorlattal, aki a német nyelvet is tudja, felvétetik helybeli vállalatnál. Ajánlatok »Dossie kezelésben jártas« jeligére a kiadóba. 5365

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszereseu számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési dij felét fizetik. Előfizetési dij havonkint 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Golyóscsapágyjavitás! Fellegi József Novisad, Laze Kostića-ulica 28. 4910

Gyógyszerészgyakornoki állás töltendő be azonnal érettségizett fiatal urral vagy hölggyel. Teljes ellátás és zsebpénz. Nyelvismeret: szerb, magyar, német. Hetenként két délután kimenő. Roth Mihály gyógyszerész, Žabalj, Bačka. 5343

VÉTEL-ELADÁS

Páratlan fejős kecske két kicsivel eladó Subotica, Bunyevačka-ulica 46. 5412

Kész létrák, egészséges fából, szépen elkészitve, egészen 10 m hosszig kapható Puhalák és Varga fakereskedőknél Subotica. Telefon 554. 5402

Eladó 13 méter hosszu, 5 méter széles, kb. 120 □-méter vizmentes ponyvasátor. Megtekinthető II., Masarikova-ulica 56. 5294

Üzletátalakitás miatt műtárgyakra és képekre nagyobb engedményt adok. Tegyen próbavételt. Balog Lina Subotica. 5187

»Agraria« gabona- és terményüzlet vesz és elad vetőmagokat, olajmagvakat és egyéb gazdasági terményeket. — Telefon: 1—20. Iroda: Petrogradska-ulica 7. kenyérgyárral szemben. Raktár: Strossmayerova-ulica 8. huspiac

Értesitem a n. é. közönséget, hogy **Zrinjski trg. 11.** szám alatt

lakatos-műhelyt

nyitottam.

Minden szakmabeli munkát olcsón és pontosan készitek. Legmodernebb kasszákat nyitok és javitok, vaj mint mindenféle gép- és motorjavitást vállalok és hegesztek.

Szives pártfogást kér

Wachtler Mihály

Subotica, Zrinjski trg.

Eladó Somborban egy fekete, rövid, Stingl-zongora és különféle bútorok. Bővebbet Hotel Sloboda portásánál, Sombor. 5347

Hálószoba, ebédlő, jó karban eladó. Cim a kiadóban 5332

Koptatóberendezés, keveset használt, kitünő állapotban, eladó. (Tarár, két trieur, egy smirgliköpenyes hámozógép és vizező-csiga.) Csak személyesen tárgyalunk. Gőzmalom, Bačpetrovoselo. 5353

Prima 5341

faszenet

azonnali szállitásra vaggon rakományonkint Sirači állomásról ajánl

KLEIN MUKI

PAKRAC

KÜLÖNFÉLE

Bélyegvásár. Értesitem a bélyeggyüjtő közönséget, hogy bélyegraktáromat európai és tengerentuli bélyegekkel ujból dusan felszereltem és feltünő olcsón árusitom. Gizella-tőzsde. 5407

Irodának vagy üzlethelyiségnek alkalmas hely lelépés ellenében azonnal átadó. Cim: Némethné cselédelhelyező irodája, Pasičeva-ulica. 5410

Pince, nagy, kiadó, Somborski put 3. Ugyanott házmester kerestetik. 5355

Elveszett fényképes igazolvány Nikola Hubert névre, 1007. számmal. Kéretik a megtaláló cimemre: Željeznička-ulica 14, Subotica, beküldeni. 5414

Fatelepi engedéllyel biró ház a főuccán más vállalat miatt átadó lakással és berendezéssel. Bővebbet Malusev-iroda. 5413

Elveszett héttőn délután a villamosban egy arany brostü. Becsületes megtaláló jutalom ellenében adja be a kiadóba. 5415

Budapestre utazó uri nőknek kényelmes otthont nyujt uri család Cim a kiadóban. 5277

Alkalmi vétel!

Nagy tétel

rövid- és kötöttáru

olcsó áron. 4733

Minden kereskedő személyesen meggyőződhetik.

M. A. KARIJO

rövid- és kötöttáru nagykereskedése ZAGREB Nikolićeva u. 7. az udvarban

Láb-, kéz- és hónaljizzadásnál egyedüli biztos szer a Reform-kenőcs. Hasonló nevü utánzatoktól óvakodni kell. Kapható Illés-gyógytárban, a főpostával szemben. Viszontelárusitóknak nagy árkedvezmény.

Szeplőt, májfoltot három nap alatt eltávolit a Pintér-féle Fifi-krém és kölnivíz használata. Kapható kizárólag a *Pintér-gyógytárban,* nagytemplom mellett. 2896

ZASTUPSTVO. — KÉPVISELET.

Traži se za prvorazredna i agilna sila ili tvrtka za za sedištem u Subotici, kojoj bi se ustupila samo prodaja sa kladištem **Vina u bocama** za Vojvodinu.

Ponude sa referancima uz istodobnu oznako o sposobnosti za davanja jamčevine, neka pošalje odmah na upravu „PROGRES" Paja Dobanovačka ulica 2.

5418 Zastupstvo 4400.

Kordélyosok keresteinek

40.000 m³ föld elhordására. Jelentkezések vagy ajánlatok Tehničko preduzeće „FUNDAMENT" Beograd, Dobronjska 12. Telefon 29—07.

„HARMONIA"

ZONGORAKERESKEDÉS

BEOGRAD

Knjeginje Ljubica 7

Telefon 27—48

Állandó nagy raktár Bösendorfer, Ehrbar, Schweighoffer, Wirth és Hamburger, Pallik, Stiassny zongorákban — részletfizetésre is — mérsékelt árakon

5281

Főlerakat:

KAUFMANN HERMAN

bőrkereskedőnél Subotica

A világ legjobb cipőkrémje

A párisi LION-NOIR cipőkrém

CEMENT

mész, tetőcserép, traverzák, samotta-téglák és vakolat, valamint az összes épitőanyagokat szállitja:

„GRADIVO"

Ker. Társ. ZAGREB, Bogovićeva ulica 3.

Telefon 5—55. — Sürgönycim: „GRADIVO"

RAGÁLYOS ÉS JÁRVÁNYOS BETEGSÉGEK ELLEN HASZNÁLJON FRISS TÖLTÉSŰ

SALVATOR VIZET

EREDETI ÁRAK MELLETT KAPHATÓ

COMMERCIA D. D.-nél

SUBOTICA

AUGUST SCHULTES SALVATOR-FORRÁS VÁLLALAT VOJVODINAI KÉPVISELETE és RAKTÁRA 5248

Adler & Büchler szövetáruháza Zagreb

Telefon 26-56. sz. **Preradovićeva ulica 2. szám** **Távirat: Stofova.**

Átköltözködés miatt nagymennyiségü partiáru és ujonnan megérkezett őszi és téli szövetek mélyen leszállitott árban kiárusittatnak.

Csak nagyban! **Csak nagyban!**

5328

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC - Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. kö-forgógépén Subotica ún.